

UNIVERSITATEA ECOLOGICĂ DIN BUCUREȘTI
FACULTATEA DE DREPT

CURSURI DE MASTER

ETICĂ ȘI INTEGRITATE ACADEMICĂ

- *Suport de curs* -

Lector univ.dr. Tudor AVRIGEANU

1. Introducere în etică și integritate academică

- **Definirea conceptelor de etică și integritate academică.** Etica academică se referă la un set de principii și standarde care ghidează comportamentul în mediul academic. Acestea includ onestitatea, corectitudinea, respectul și responsabilitatea, toate având scopul de a menține și promova un mediu academic de încredere și integritate. Integritatea academică este aderența la aceste principii și standarde în toate activitățile academice. Aceasta presupune onestitatea în realizarea și prezentarea lucrărilor, respectarea drepturilor de autor, evitarea plagiatului și raportarea corectă a datelor de cercetare.

- **Importanța eticii și integrității academice în mediul universitar.** În mediul universitar, etica și integritatea academică sunt esențiale pentru:

Construirea încrederii: Între studenți, profesori și instituții, fundamentul încrederii este bazat pe comportamente etice și respectarea normelor academice.

Calitatea educației și cercetării: Practicile etice asigură că lucrările și cercetările sunt realizate cu rigurozitate și acuratețe, ceea ce contribuie la avansarea cunoașterii.

Reputația instituției: Universitățile cunoscute pentru integritatea academică atrag studenți și cercetători de calitate, crescându-și prestigiul și impactul global.

- **Relevanța acestor principii pentru carierele academice și profesionale.** Respectarea eticii și integrității academice are un impact direct asupra carierelor studenților și cadrelor didactice:

Credibilitate profesională: Un comportament etic în studii și cercetare creează o reputație de încredere și integritate, vitală în carierele academice și profesionale.

Oportunități de carieră: Integritatea academică poate deschide uși către oportunități de colaborare, finanțare și avansare profesională.

Responsabilitate socială: Profesioniștii care practică etica și integritatea contribuie pozitiv la comunitățile lor și la societate în ansamblu.

Aceste concepte formează baza pe care se construiește un mediu academic sănătos și productiv.

2. Principiile fundamentale ale eticii academice

- **Onestitatea:** Definiție, importanță și aplicare în context academic.
- **Corectitudinea:** Implicații și exemple de aplicare.
- **Respectul:** Importanța respectării colegilor și cadrelor didactice.
- **Responsabilitatea:** Obligațiile studenților și cadrelor didactice în menținerea standardelor academice.

Onestitatea

- **Definiție:** Onestitatea implică exprimarea adevărului și respectarea faptelor în toate activitățile academice, evitând înșelăciunea, plagiatul și denaturarea informațiilor.
- **Importanță:** Menține credibilitatea și integritatea academică. Este esențială pentru dezvoltarea personală și profesională a studenților și cadrelor didactice.
- **Aplicare:** Studenții trebuie să își prezinte lucrările și cercetările proprii, citând corect sursele și evitând plagiatul. Cadrele didactice trebuie să ofere feedback sincer și să evalueze corect munca studenților.

Corectitudinea

- **Implicații:** Corectitudinea se referă la tratamentul echitabil și imparțial al tuturor persoanelor implicate în procesul educațional și de cercetare.
- **Exemple de aplicare:**
 - Evaluarea obiectivă a lucrărilor studenților fără a favoriza pe cineva.
 - Asigurarea accesului egal la resurse și oportunități educaționale.
 - Gestionarea corectă a conflictelor de interese.

Respectul

- **Importanță:** Respectul înseamnă recunoașterea și aprecierea valorii și drepturilor colegilor, cadrelor didactice și tuturor membrilor comunității academice.
- **Aplicare:**
 - Acordarea de atenție și ascultare activă în timpul discuțiilor academice.
 - Utilizarea unui limbaj adecvat și politicos în toate formele de comunicare.
 - Recunoașterea contribuțiilor altora și evitarea comportamentelor distructive sau disprețuitoare.

Responsabilitatea

- **Obligațiile studenților:**
 - Să respecte regulile și regulamentele academice.
 - Să își finalizeze lucrările în termenii stabiliți și să se implice activ în procesul de învățare.
- **Obligațiile cadrelor didactice:**
 - Să ofere o educație de calitate și să susțină dezvoltarea intelectuală a studenților.
 - Să fie modele de comportament etic și profesional.

- Să asigure transparența și corectitudinea în toate aspectele procesului educațional și de cercetare.

3. Plagiatul

- Ce este plagiatul și formele acestuia (direct, auto-plagiat, parafrizare fără sursă).
- Consecințele plagiatului: Academice, profesionale și legale.
- Metode de prevenire: Utilizarea corectă a surselor, citare corectă și utilizarea software-ului anti-plagiat.

Plagiatul și formele acestuia

Plagiatul se referă la utilizarea neautorizată a cuvintelor, ideilor sau lucrărilor altcuiva, prezentându-le ca fiind proprii. Există mai multe forme de plagiat:

- **Plagiatul direct:** Copierea exactă a textului sau a unei lucrări fără a cita sursa. Acesta este cel mai evident și grav tip de plagiat.
- **Auto-plagiatul:** Reutilizarea propriilor lucrări sau texte pe care le-ai folosit deja pentru alte proiecte sau publicații, fără a menționa că acestea au fost folosite anterior.
- **Parafrizarea fără sursă:** Reformularea ideilor sau textelor altcuiva fără a cita sursa originală. Chiar dacă textul este rearanjat sau parafrizat, este tot plagiat dacă nu se recunoaște autorul original.

Consecințele plagiatului

Academice:

- Scăderea notei sau eșecul cursului.
- Exmatricularea temporară sau permanentă din instituția de învățământ.
- Pierderea credibilității și a încrederii colegilor și profesorilor.

Profesionale:

- Deteriorarea reputației profesionale.
- Pierderea locului de muncă sau a oportunităților de angajare.
- Dificultăți în obținerea de finanțări sau colaborări viitoare în cercetare.

Legale:

- Sancțiuni legale, inclusiv amenzi și despăgubiri.
- Posibile acțiuni în justiție din partea celor a căror muncă a fost plagiată.
- Repercusiuni asupra drepturilor de autor și a proprietății intelectuale.

Metode de prevenire

- **Utilizarea corectă a surselor:** Când se folosesc informații din alte lucrări, este necesar a se asigura citarea corectă a tuturor surselor, precum și a se utiliza ghiduri de stil recunoscute (APA, MLA, Chicago etc.) pentru respectarea normelor de citare.
- **Citare corectă:** Includerea de referințe complete și corecte pentru toate sursele utilizate în lucrările academice. Asigurarea că fiecare citare este corespunzătoare și precisă.
- **Utilizarea software-ului anti-plagiat:** Aplicații precum Turnitin, Grammarly sau Quetext pot ajuta la detectarea și prevenirea plagiatului prin verificarea textului pentru similarități cu alte surse publicate.

4. Corectitudinea în cercetare

- Etica în proiectele de cercetare: Respectarea drepturilor subiecților și metodologie transparentă.
- Publicarea rezultatelor: Importanța raportării oneste și transparente.
- Peer review: Rolul și etica în procesul de evaluare a lucrărilor academice.

Etica în proiectele de cercetare

Respectarea drepturilor subiecților

- **Consimțământ informat:** Este esențial ca participanții la cercetare să fie informați corect despre scopurile, procedurile, riscurile și beneficiile studiului și să își dea consimțământul în cunoștință de cauză.
- **Confidențialitatea:** Protejarea informațiilor personale ale subiecților și utilizarea lor doar pentru scopurile declarate ale cercetării.
- **Protejarea subiecților vulnerabili:** Asigurarea unor măsuri suplimentare pentru protejarea subiecților care pot fi considerați vulnerabili (de ex., copii, persoane cu dizabilități).

Metodologie transparentă

- **Descrierea detaliată a metodologiei:** Publicarea unui plan detaliat al metodologiei utilizate, inclusiv designul studiului, metodele de colectare a datelor și analizele statistice.
- **Reproductibilitate:** Asigurarea faptului că studiul poate fi reprodus de alți cercetători, contribuind astfel la validitatea și fiabilitatea rezultatelor.

Publicarea rezultatelor

Raportarea onestă și transparentă

- **Acuratețea datelor:** Publicarea tuturor datelor colectate, inclusiv a celor care nu confirmă ipoteza inițială, pentru a evita manipularea sau denaturarea rezultatelor.

- **Declarația de conflict de interese:** Dezvăluirea oricăror relații financiare, personale sau profesionale care ar putea influența obiectivitatea cercetării.
- **Accesul deschis:** Publicarea rezultatelor în reviste open access, atunci când este posibil, pentru a asigura accesibilitatea și diseminarea largă a cunoștințelor.

Peer review

Rolul și etica în procesul de evaluare a lucrărilor academice

- **Obiectivitate:** Evaluatorii trebuie să fie imparțiali și să se bazeze strict pe meritul științific al lucrării, fără a fi influențați de relații personale sau profesionale.
- **Confidențialitate:** Informațiile din manuscrisele evaluate nu trebuie să fie divulgate sau folosite în scopuri proprii fără permisiunea autorilor.
- **Feedback constructiv:** Oferirea unui feedback detaliat, onest și constructiv pentru a ajuta autorii să își îmbunătățească lucrările.

5. Conflictul de interese

- Identificarea conflictelor de interese: Definiții și exemple.
- Gestionarea conflictelor de interese: Proceduri și politici instituționale.
- Impactul conflictelor de interese asupra integrității academice.

Identificarea conflictelor de interese

Definiții și exemple

- **Definiție:** Un conflict de interese apare atunci când o persoană sau o instituție are interese multiple, unul dintre acestea putând compromite imparțialitatea sau integritatea activităților academice sau de cercetare.
- **Exemple:**
 - **Financiar:** Un cercetător care primește finanțare de la o companie privată și al cărui studiu poate favoriza acea companie.
 - **Personal:** Un profesor care evaluează lucrările studenților săi și este înrudit cu unul dintre studenți.
 - **Profesional:** Un membru al comitetului de revizuire a unei reviste științifice care are un interes direct în publicarea unei lucrări.

Gestionarea conflictelor de interese

Proceduri și politici instituționale

- **Dezvăluirea:** Cercetătorii și cadrele didactice trebuie să dezvăluie orice interese care ar putea crea un conflict. Acest lucru se poate face prin completarea formularelor de declarație de interese la începutul unui proiect de cercetare.

- **Evaluarea:** Instituțiile trebuie să evalueze potențialele conflicte de interese și să decidă asupra acțiunilor corespunzătoare pentru a le gestiona. Aceasta poate include formarea de comitete de etică pentru evaluarea cazurilor complexe.
- **Atenuarea conflictelor:** Măsuri pentru reducerea impactului conflictelor pot include recuzarea persoanelor din comisii de evaluare sau transferul responsabilităților către alte persoane.

Impactul conflictelor de interese asupra integrității academice

Conflictele de interese, dacă nu sunt gestionate corespunzător, pot avea consecințe grave asupra integrității academice:

- **Denaturarea rezultatelor cercetării:** Interesele financiare sau personale pot influența metodologia cercetării sau interpretarea rezultatelor, ceea ce poate duce la concluzii eronate sau părtinitoare.
- **Pierderea încrederii:** Atât în comunitatea academică cât și în publicul larg, percepția asupra integrității cercetătorilor și instituțiilor poate fi afectată.
- **Credibilitatea:** Publicarea lucrărilor afectate de conflicte de interese poate duce la retragerea acestora din jurnale și la pierderea credibilității autorilor implicați.

Gestionarea eficientă a conflictelor de interese este esențială pentru menținerea unui standard înalt de etică și integritate în cercetare și în toate activitățile academice.

6. Drepturile și responsabilitățile studentului

- Codul de conduită academică: Principii și reguli.
- Drepturile studentului: Accesul la educație, resurse și suport academic.
- Responsabilitățile studentului: Participarea activă și respectarea normelor academice.

Codul de conduită academică (a se vedea și pe site: www.ueb.ro)

Principii și reguli

- **Onestitatea:** Respectarea adevărului în toate activitățile academice, evitând plagiatul și denaturarea informațiilor.
- **Corectitudinea:** Tratatamentul echitabil al tuturor membrilor comunității academice, fără favorizări sau discriminări.
- **Respectul:** Recunoașterea și aprecierea valorii și drepturilor colegilor, cadrelor didactice și tuturor membrilor comunității academice.
- **Responsabilitatea:** Respectarea regulilor și regulamentele instituției, participarea activă la activitățile academice și asumarea consecințelor acțiunilor proprii.
- **Confidențialitatea:** Protejarea informațiilor personale și de cercetare, respectând normele de confidențialitate și protecția datelor.

Drepturile studentului (a se vedea și pe site: www.ueb.ro)

Accesul la educație, resurse și suport academic

- **Accesul la educație:** Toți studenții au dreptul la o educație de calitate, fără discriminare pe bază de rasă, gen, religie, dizabilitate sau orice alt criteriu.
- **Resurse educaționale:** Studenții au dreptul la acces liber și echitabil la materiale de studiu, biblioteci, laboratoare și alte facilități educaționale.
- **Suport academic:** Studenții au dreptul la consiliere academică, îndrumare profesională și suport din partea cadrelor didactice pentru a-și atinge obiectivele educaționale și profesionale.
- **Participare la decizii:** Studenții au dreptul de a-și exprima opiniile și de a participa la procesele decizionale care afectează viața academică.

Responsabilitățile studentului

Participarea activă și respectarea normelor academice

- **Participarea activă:** Studenții trebuie să participe activ la cursuri, seminare și alte activități academice, contribuind cu idei și respectând programul de studiu.
- **Respectarea normelor academice:** Respectarea regulilor și politicilor instituționale, inclusiv a regulilor de integritate academică, comportament etic și standarde academice.
- **Munca individuală:** Realizarea lucrărilor și proiectelor academice individual, fără a copia sau plagia lucrările altora.
- **Colaborarea corectă:** Lucrul în echipă cu colegii, respectând normele de etică și contribuind echitabil la activitățile comune.
- **Responsabilitatea personală:** Asumarea responsabilității pentru propriile acțiuni și decizii, inclusiv respectarea termenelor și a cerințelor academice.

7. Drepturile și responsabilitățile cadrelor didactice

- **Etica în predare:** Principiile fundamentale ale predării responsabile.
- **Evaluarea corectă:** Practici echitabile și obiective în evaluarea studenților.
- **Mentoring:** Rolul cadrelor didactice în ghidarea și susținerea studenților.

Etica în predare

Principiile fundamentale ale predării responsabile

- **Onestitatea și transparența:** Profesorii trebuie să prezinte materialele didactice în mod corect și obiectiv, oferind studenților informații precise și documentate.
- **Respectul față de diversitate:** Cadrele didactice trebuie să recunoască și să respecte diversitatea culturală, de gen și de opinie a studenților, promovând un mediu incluziv și deschis.

- **Confidențialitatea:** Protejarea informațiilor personale ale studenților și respectarea intimității acestora.
- **Promovarea gândirii critice:** Încurajarea studenților să gândească independent, să pună întrebări și să evalueze critic informațiile prezentate.

Evaluarea corectă

Practici echitabile și obiective în evaluarea studenților (a se vedea și pe site: www.ueb.ro)

- **Criterii clare de evaluare:** Stabilirea și comunicarea clară a criteriilor de evaluare înainte de începerea cursului sau a activității de evaluare.
- **Transparența procesului de evaluare:** Asigurarea faptului că studenții înțeleg cum sunt evaluate lucrările lor și oferirea de feedback constructiv și detaliat.
- **Imparțialitatea:** Evaluarea performanței studenților exclusiv pe baza criteriilor stabilite, fără a fi influențată de relațiile personale sau preferințe.
- **Diversificarea metodelor de evaluare:** Utilizarea unei varietăți de metode de evaluare (ex. teste scrise, proiecte, prezentări orale) pentru a evalua competențele și cunoștințele studenților din multiple perspective.

Mentoring

Rolul cadrelor didactice în ghidarea și susținerea studenților

- **Dezvoltarea relațiilor constructive:** Cadrele didactice trebuie să dezvolte relații de mentorat bazate pe încredere și respect, oferind îndrumare și sprijin continuu studenților.
- **Suport academic și profesional:** Oferirea de consiliere academică, ajutând studenții să-și planifice cursurile, proiectele de cercetare și cariera profesională.
- **Promovarea dezvoltării personale:** Încurajarea studenților să își dezvolte abilitățile de leadership, gândirea critică și competențele sociale.
- **Accesibilitatea:** Cadrele didactice trebuie să fie accesibile pentru studenți, disponibilitatea pentru discuții, clarificări și sfaturi fiind esențială pentru un mentoring eficient.

Aceste principii și practici sunt esențiale pentru a asigura un mediu educațional de calitate, echitabil și incluziv, unde toți studenții pot să își atingă potențialul maxim.

8. Confidențialitatea datelor

- **Protecția datelor personale:** Norme legale și instituționale.
- **Gestionarea datelor de cercetare:** Proceduri pentru protejarea subiecților și confidențialității informațiilor.
- **Impactul breșelor de securitate asupra încrederii în cercetare.**

Protecția datelor personale

Norme legale și instituționale

- **Regulamentul General privind Protecția Datelor (GDPR):** Este cadrul principal în Uniunea Europeană pentru protecția datelor personale, stabilind reguli stricte pentru colectarea, utilizarea și stocarea acestora.
- **Legislația națională:** Fiecare țară poate avea propriile legi specifice care completează GDPR-ul, cum ar fi Legea nr. 190/2018 în România.
- **Politici instituționale:** Instituțiile academice trebuie să dezvolte și să implementeze politici clare de protecție a datelor, respectând normele legale și asigurându-se că toate părțile implicate în cercetare sunt informate despre aceste reguli.

Gestionarea datelor de cercetare

Proceduri pentru protejarea subiecților și confidențialității informațiilor

- **Consimțământ informat:** Cercetătorii trebuie să obțină consimțământul subiecților, informându-i clar despre scopul cercetării, metodele folosite și modul în care vor fi protejate datele lor.
- **Pseudonimizare și anonimizare:** Utilizarea tehnicilor de pseudonimizare (înlocuirea identificatorilor direcți cu coduri) și anonimizare (eliminarea sau modificarea informațiilor de identificare) pentru a proteja identitatea subiecților.
- **Stocarea securizată a datelor:** Implementarea măsurilor de securitate fizică și digitală pentru a proteja datele colectate împotriva accesului neautorizat, pierderii sau furtului.
- **Acces controlat:** Restricționarea accesului la date doar la persoanele autorizate și necesitatea utilizării sistemelor de autentificare puternice (parole complexe, autentificare multi-factor).

Impactul breșelor de securitate asupra încrederii în cercetare

- **Credibilitatea academică:** Breșele de securitate pot afecta negativ credibilitatea instituțiilor academice și a cercetătorilor implicați, ducând la pierderea încrederii publicului și a comunității științifice.
- **Consecințe legale și financiare:** Instituțiile pot fi sancționate legal și pot suporta costuri financiare mari pentru remedierea breșelor de securitate și despăgubirea subiecților afectați.
- **Impactul asupra participanților:** Subiecții ale căror date au fost compromise pot suferi consecințe personale grave, inclusiv pierderi financiare și emoționale.
- **Încrederea publicului:** Încălcările confidențialității datelor pot reduce disponibilitatea publicului de a participa la viitoare cercetări, afectând capacitatea de a realiza studii relevante și ample.

Gestionarea eficientă a datelor și implementarea măsurilor stricte de securitate sunt esențiale pentru menținerea integrității și credibilității în cercetare.

9. Falsificarea și fabricarea datelor

- Definirea și exemple de falsificare și fabricare a datelor.
- Consecințele acestor practici: Credibilitatea științifică și integritatea personală.
- Metode de prevenire și detectare a practicilor neetice.

Falsificarea și fabricarea datelor

Definirea și exemple de falsificare și fabricare a datelor

- **Falsificarea datelor:** Manipularea sau modificarea datelor reale pentru a obține rezultate dorite. Exemple:
 - Schimbarea valorilor experimentale pentru a se potrivi cu ipoteza cercetării.
 - Eliminarea unor date care contrazic ipoteza sau care par a fi „erori”.
- **Fabricarea datelor:** Crearea de date fictive sau inventarea completă a rezultatelor cercetării. Exemple:
 - Inventarea de date experimentale fără a efectua efectiv experimentul.
 - Publicarea unor date sau rezultate care nu au fost niciodată obținute în mod real.

Consecințele acestor practici

Credibilitatea științifică:

- **Pierdere de credibilitate:** Cercetătorii implicați în falsificarea sau fabricarea datelor își pierd credibilitatea în comunitatea științifică, iar lucrările lor sunt retrase.
- **Impactul asupra domeniului:** Descoperirile false pot induce în eroare alți cercetători, conducând la pierdere de timp și resurse în replicarea unor rezultate false.

Integritatea personală:

- **Cariera academică:** Implicarea în practici neetice poate duce la concedierea cercetătorilor și excluderea din comunități academice și profesionale.
- **Consecințe legale:** În funcție de gravitatea situației, cercetătorii pot fi supuși unor sancțiuni legale și financiare.

Metode de prevenire și detectare a practicilor ne-etice

Prevenire:

- **Educație și formare:** Învățarea și implementarea normelor de etică și integritate academică în cadrul instituțiilor educaționale și de cercetare.

- **Politici instituționale:** Dezvoltarea și aplicarea unor politici clare pentru monitorizarea și sancționarea comportamentelor ne-etice.
- **Supervizare și mentorat:** Crearea unui mediu de cercetare în care supervizorii și mentorii ghidează și monitorizează activitățile cercetătorilor, promovând comportamente etice.

Detectare:

- **Peer review:** Evaluarea lucrărilor de către alți experți din domeniu pentru a identifica eventuale neconcordanțe sau rezultate suspecte.
- **Replicarea studiilor:** Realizarea de studii de replicare pentru a confirma validitatea și fiabilitatea rezultatelor publicate.
- **Software de analiză a datelor:** Utilizarea programelor și algoritmilor de analiză pentru a detecta anomalii și tipare neobișnuite în datele de cercetare.

10. Citarea și referințele bibliografice

- **Importanța citării corecte:** Recunoașterea contribuțiilor originale și evitarea plagiatului.
- **Metodologii de citare:** APA, MLA, Chicago etc.
- **Managementul referințelor:** Utilizarea software-ului de gestionare a referințelor (Zotero, EndNote).

Importanța citării corecte

Recunoașterea contribuțiilor originale și evitarea plagiatului

- **Recunoașterea contribuțiilor originale:** Citarea corectă a surselor permite recunoașterea muncii și ideilor altor autori, contribuind la dezvoltarea și îmbogățirea cunoașterii. Este o formă de respect și recunoștință față de eforturile altora.
- **Evitarea plagiatului:** Utilizarea surselor fără citare corespunzătoare este considerată plagiat, o încălcare gravă a eticii academice. Citarea corectă protejează autorul de acuzațiile de plagiat și menține integritatea lucrării academice.

Metodologii de citare

Există mai multe stiluri de citare recunoscute, fiecare având reguli specifice pentru cum trebuie prezentate sursele:

- **APA (American Psychological Association):** Utilizat în special în științele sociale. Formatarea autor-data este caracteristică (ex. Smith, 2020).
- **MLA (Modern Language Association):** Frecvent folosit în domeniul umanist. Citările în text folosesc autorul și numărul paginii (ex. Smith 123).

- **Chicago:** Utilizat în domenii diverse, inclusiv în istorie și științe sociale. Acesta include două sisteme: sistemul autor-data și sistemul notă-bibliografie (ex. nota de subsol).

Managementul referințelor

Utilizarea software-ului de gestionare a referințelor

- **Zotero:** Un software gratuit care ajută la colectarea, organizarea și citarea surselor. Permite salvarea referințelor din biblioteci online și baze de date, generarea de bibliografii și citări în diferite stiluri.
- **EndNote:** Un software mai avansat, adesea utilizat în instituții academice. Oferă funcționalități similare cu Zotero, dar cu opțiuni suplimentare pentru colaborare și partajare de biblioteci de referințe.
- **Mendeley:** Un alt software popular care combină gestionarea referințelor cu posibilități de colaborare și partajare a lucrărilor de cercetare.

11. Integritatea în evaluare

- Principii etice în evaluarea studenților: Obiectivitate, echitate și transparență.
- Feedback constructiv: Tehnici pentru oferirea unui feedback util și motivant.
- Evaluări alternative: Metode inovative și etice de evaluare a competențelor studenților.

Principii etice în evaluarea studenților (a se vedea și pe site: www.ueb.ro)

Obiectivitate, echitate și transparență

- **Obiectivitate:** Evaluarea trebuie să se bazeze pe criterii clar definite și aplicate în mod consistent. Evitarea părtinirii și a favoritismului este esențială. De exemplu, utilizarea grilelor de evaluare standardizate poate ajuta în acest sens.
- **Echitate:** Asigurarea că toți studenții au acces la aceleași resurse și oportunități pentru a se pregăti și a-și demonstra cunoștințele. Evaluarea trebuie să fie justă, indiferent de circumstanțele personale ale studentului.
- **Transparență:** Comunicarea clară a criteriilor de evaluare și a modului în care se vor acorda notele. Studenții trebuie să înțeleagă așteptările și să aibă acces la feedback-ul detaliat asupra performanței lor.

Feedback constructiv

Tehnici pentru oferirea unui feedback util și motivant

- **Specificați și concretizați:** Feedback-ul trebuie să fie detaliat și specific, indicând exact ce a fost bine realizat și unde sunt necesare îmbunătățiri. De exemplu, în loc de "Lucrarea ta nu este clară", spune "Argumentul tău ar fi mai puternic dacă ai clarifica relația dintre punctele 2 și 3".

- **Echilibrat și pozitiv:** Începeți cu punctele forte ale lucrării sau performanței și apoi abordați aspectele care necesită îmbunătățiri. Acest lucru ajută la menținerea motivației studentului. De exemplu, "Ai făcut o treabă excelentă în cercetarea ta, dar ar fi util să detaliezi mai mult concluziile".
- **Orientat spre soluții:** Oferiți sugestii practice și acționabile pentru îmbunătățire. De exemplu, "Pentru a-ți îmbunătăți scrierea, încearcă să structurezi fiecare paragraf în jurul unei idei principale și să folosești tranziții clare între idei".

Evaluări alternative

Metode inovative și etice de evaluare a competențelor studenților

- **Proiecte de grup:** Evaluarea abilităților de colaborare și comunicare prin proiecte de grup. Fiecare membru al echipei ar trebui să aibă un rol clar definit și să contribuie în mod echitabil.
- **Portofolii:** Colectarea și evaluarea unei serii de lucrări realizate de studenți pe parcursul unui semestru sau an. Aceasta permite evaluarea progresului și a abilităților dezvoltate în timp.
- **Jurnale de reflecție:** Îndemnarea studenților să scrie jurnale în care reflectă asupra învățării lor și asupra aplicării cunoștințelor teoretice în practică. Acest lucru ajută la evaluarea gândirii critice și a auto-conștientizării.
- **Evaluare prin colegi:** Încurajarea studenților să își evalueze reciproc lucrările. Aceasta poate oferi perspective diferite și valoroase și poate ajuta studenții să înțeleagă mai bine standardele de evaluare.

12. Etica în colaborarea academică

- Norme de conduită în proiectele de grup: Respect, responsabilitate și transparență.
- Colaborări inter-universitare: Beneficii și provocări etice.
- Publicarea în comun: Etica coautoratului și recunoașterea contribuțiilor.

Norme de conduită în proiectele de grup

Respect, responsabilitate și transparență

- **Respect:** Este esențial ca toți membrii grupului să se respecte reciproc, recunoscând contribuțiile fiecăruia și ascultând cu atenție ideile și opiniile tuturor. Respectul include și abordarea conflictelor într-o manieră constructivă și politicoasă.
- **Responsabilitate:** Fiecare membru al grupului trebuie să-și asume responsabilitatea pentru sarcinile atribuite și să contribuie echitabil la realizarea proiectului. Responsabilitatea include respectarea termenelor limită și îndeplinirea sarcinilor la standardele convenite.

- **Transparență:** Comunicarea deschisă și transparentă este vitală pentru succesul unui proiect de grup. Toți membrii trebuie să fie informați despre progresul proiectului, schimbările planificate și deciziile importante. Transparența ajută la prevenirea neînțelegerilor și asigură coerența și coordonarea în cadrul echipei.

Colaborări inter-universitare

Beneficii și provocări etice

- **Beneficii:**
 - **Diversitate intelectuală:** Colaborările între universități aduc perspective diverse și noi abordări, îmbogățind astfel calitatea cercetării.
 - **Acces la resurse:** Colaborările pot facilita accesul la echipamente și resurse care nu ar fi disponibile în mod normal la o singură instituție.
 - **Networking:** Studenții și cadrele didactice au ocazia să își extindă rețelele profesionale și să stabilească contacte valoroase în domeniile lor de interes.
- **Provocări etice:**
 - **Distribuția responsabilităților:** Stabilirea clară a rolurilor și responsabilităților poate fi dificilă în colaborările inter-universitare. Este important ca toate părțile implicate să își cunoască și să își respecte obligațiile.
 - **Conflictele de interese:** Există riscul de conflicte de interese, mai ales dacă universitățile implicate au priorități sau obiective diferite.
 - **Confidențialitatea datelor:** Asigurarea protecției datelor colectate și partajate între universități necesită acorduri clare privind confidențialitatea și utilizarea acestor informații.

Publicarea în comun

Etica coautoratului și recunoașterea contribuțiilor

- **Etica coautoratului:**
 - **Atribuirea corectă a autoratului:** Fiecare coautor trebuie să fi contribuit semnificativ la concepția, realizarea sau interpretarea studiului. Atribuirea autoratului trebuie să fie bazată pe contribuții concrete, evitând „autoratul onorific”.
 - **Responsabilitatea comună:** Toți coautorii sunt responsabili pentru conținutul lucrării. Acest lucru înseamnă că trebuie să fie de acord cu toate aspectele lucrării și să garanteze acuratețea și integritatea acesteia.
- **Recunoașterea contribuțiilor:**
 - **Transparență:** Detalierea contribuțiilor fiecărui autor în secțiunea de recunoștințe a lucrării ajută la clarificarea rolurilor individuale.

- **Ordinea autorilor:** De obicei, primul autor este cel care a avut contribuția principală, iar ultimul autor este, adesea, supervizorul sau coordonatorul proiectului. Este important ca ordinea autorilor să reflecte corect nivelul contribuțiilor aduse de fiecare.

13. Studii de caz

- Analiza unor cazuri reale de încălcare a eticii academice: Ce s-a întâmplat, cauze și consecințe.
- Lecții învățate: Ce pot învăța studenții și cadrele didactice din aceste cazuri.
- Dezbateri și discuții: Implicarea studenților în discuții privind dilemele etice.

Cazuri reale de încălcare a eticii academice¹

1. Diederik Stapel (2011)

- **Ce s-a întâmplat:** Diederik Stapel, un psiholog olandez, a falsificat datele în numeroase publicații de-a lungul a zece ani, la trei universități diferite.
- **Cauze:** Stapel a folosit un sistem lax, care îi permitea să lucreze într-o mare secretomanie și să manipuleze datele pentru a ajunge la concluzii dorite.
- **Consecințe:** Studiile sale au fost retrase, iar doctoratele supravegheate de el au fost invalidate, compromițând integritatea studentescă.

2. Anil Potti (2010)

- **Ce s-a întâmplat:** Dr. Anil Potti a fost implicat în fraudă în cercetarea cancerului la Universitatea Duke.
- **Cauze:** Potti a falsificat datele și a încălcat integritatea științifică.
- **Consecințe:** Potti a plecat din universitate și reputația instituției a suferit.

Lecții învățate

- **Integritate și transparență:** Studenții și cadrele didactice trebuie să înțeleagă importanța a fi transparenți și să raporteze orice încălcare a eticii.
- **Supraveghere și responsabilitate:** Instituțiile academice trebuie să implementeze mecanisme de supraveghere și să asume responsabilitatea pentru a preveni încălcările.
- **Educație în etică:** Integrarea eticii în programul de studiu poate ajuta la dezvoltarea unor aptitudini etice solide.

Dezbateri și discuții

¹ <https://www.bath.ac.uk/guides/research-integrity-case-studies/>;
<https://link.springer.com/article/10.1007/s40889-022-00143-9>.

- **Implicarea studenților:** Organizarea de dezbateri și discuții pe teme etice poate ajuta studenții să dezvolte abilități de gândire critică și să înțeleagă complexitatea dilemelor etice.
- **Discuții online:** Utilizarea platformelor online pentru discuții poate facilita participarea tuturor studenților, inclusiv pe cei mai timizi.
- **Exemple practice:** Introducerea de exemple reale și studii de caz poate ajuta la ilustrarea dilemelor etice și la dezvoltarea abilităților de luare a deciziilor etice.

14. Concluzii și bune practici

Tematică de seminar. Recapitularea principalelor teme ale cursului

• **Etica și integritatea academică:** Etica academică se referă la un set de principii și standarde care ghidează comportamentul în mediul academic. Acestea includ onestitatea, corectitudinea, respectul și responsabilitatea, toate având scopul de a menține și promova un mediu academic de încredere și integritate. Integritatea academică este aderența la aceste principii și standarde în toate activitățile academice. Aceasta presupune onestitatea în realizarea și prezentarea lucrărilor, respectarea drepturilor de autor, evitarea plagiatului și raportarea corectă a datelor de cercetare.

- **Principiile fundamentale ale eticii academice:** Onestitatea, corectitudinea, respectul și responsabilitatea.
- **Plagiatul:** Identificarea, consecințele și metodele de prevenire a plagiatului.
- **Corectitudinea în cercetare:** Respectarea eticii în proiectele de cercetare și publicarea rezultatelor.
- **Conflictele de interese:** Identificarea, gestionarea și impactul acestora asupra integrității academice.
- **Drepturile și responsabilitățile studenților și cadrelor didactice:** Principiile de conduită și obligațiile în menținerea unui mediu academic sănătos. A se vedea și www.ueb.ro.
- **Protecția datelor personale și gestionarea datelor de cercetare:** Norme legale și proceduri pentru protejarea confidențialității informațiilor:
 - <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/ro/sheet/157/protectia-datelor-cu-caracter-personal>
 - www.ueb.ro
- **Falsificarea și fabricarea datelor:** Definiție, consecințe și metode de prevenire și detectare.
- **Citarea și referințele bibliografice:** Importanța citării corecte și utilizarea metodologiilor și software-urilor de gestionare a referințelor.

- **Integritatea în evaluare:** Principii etice și metode inovative de evaluare a competențelor studenților.
- **Etica în colaborare academică:** Norme de conduită, beneficiile și provocările colaborărilor inter-universitare și publicarea în comun.
- **Studii de caz:** Analiza unor cazuri reale de încălcare a eticii academice și lecțiile învățate.
- **Dezbateri și discuții etice:** Implicarea studenților în discuții privind dilemele etice.

Recomandări pentru menținerea integrității academice pe termen lung

- **Educație continuă în etică:** Participarea la cursuri, seminare și ateliere de formare în etică și integritate academică.
- **Politici clare:** Instituțiile academice trebuie să dezvolte și să implementeze politici clare pentru gestionarea și sancționarea comportamentelor ne-etice.
- **Mentoring și suport:** Cadrele didactice și cercetătorii trebuie să ofere îndrumare și sprijin pentru studenți, promovând comportamente etice.
- **Utilizarea tehnologiei:** Implementarea software-urilor de verificare a plagiatului și a managementului referințelor pentru a preveni încălcările etice.
- **Transparență și comunicare:** Asigurarea unei comunicări deschise și transparente între studenți, profesori și administrația instituției academice.

Resurse și suport: Ghiduri, organizații și platforme utile

- **COPE (Committee on Publication Ethics):** O organizație care oferă ghiduri și resurse pentru etica în publicare.
- **Turnitin și Similarity Check:** Platforme pentru verificarea plagiatului și menținerea integrității academice.
- **Zotero și EndNote:** Software-uri de gestionare a referințelor și citării corecte.
- **Resurse online:** Ghiduri, regulamente și manuale disponibile pe site-ul UEB.